

Οικονομική κρίση στην Τουρκία: Μπορεί να δουλέψει το σχέδιο Ερντογάν; Κινδυνεύει η Ελλάδα;

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

16:28 14.08.2018, Sputniknews.gr

Αθηνά Δημητρακοπούλου, Ματθαίος Παπαοικονόμου-Σιδέρης

Θέμα: Οικονομική κρίση στην Τουρκία (13)

Έλληνες και ξένοι οικονομολόγοι μιλούν στο Sputnik για την οικονομική κρίση στην Τουρκία, τη λύση αντικατάστασης του δολαρίου που προτείνει ο Ερντογάν και τους κινδύνους για την Ελλάδα.

Καθώς η τουρκική οικονομία κλυδωνίζεται από τη «βουτιά» που κατέγραψε η λίρα, η κυβέρνηση της χώρας επιχείρησε να αντιστρέψει το κλίμα, ανακοινώνοντας σειρά μέτρων. Μεταξύ άλλων, ο πρόεδρος [Ερντογάν](#) δήλωσε ότι η Άγκυρα είναι έτοιμη να προχωρήσει σε εμπορικές συναλλαγές χρησιμοποιώντας εθνικά νομίσματα εκτός του δολαρίου.

Επαρκεί άραγε μία τέτοια κίνηση ή αποτελεί «πυροτέχνημα» του Ερντογάν; Θα μπορούσε να σταματήσει την οικονομική αναταραχή πριν πάρει μεγαλύτερες

διαστάσεις; Στο βαθμό που η κρίση εξελίσσεται, πόσο επικίνδυνη είναι για την εύθραυστη οικονομία της Ελλάδας;

Οι περισσότεροι οικονομολόγοι που σχολίασαν στο Sputnik την πρόταση Ερντογάν επισημαίνουν ότι δεν επιλύει το πρόβλημα των δανείων του ιδιωτικού τομέα σε ξένο νόμισμα.

*«Το πρόβλημα είναι ότι η **Τουρκία** και οι τουρκικές επιχειρήσεις έχουν ήδη δανειστεί μεγάλα ποσά, τόσο σε δολάρια ΗΠΑ, όσο και σε ευρώ (κυρίως) από ευρωπαϊκές τράπεζες. Και με το νόμισμά της να υποχωρεί, το πραγματικό βάρος αυτών των δανείων μονάχα αυξάνεται, με τον κίνδυνο αθέτησης πληρωμών και αναδιάρθρωσης του χρέους», επισημαίνει ο επικεφαλής στρατηγικής συναλλάγματος της Saxo Bank, John Hardy.*

«Το μόνο που μπορεί να κάνει η Τουρκία είναι να χρησιμοποιεί νομίσματα, στα οποία ξένες εταιρείες/οντότητες είναι πρόθυμες να κάνουν συναλλαγές, για πολλές εκ των οποίων είναι ήδη το ευρώ για τους ευρωπαϊκούς εμπορικούς εταίρους — οι ΗΠΑ αποτελούν προορισμό για το μόλις 5% των προϊόντων της, σε αντίθεση με τις χώρες της Ε.Ε. που αντιπροσωπεύουν παραπάνω από το μισό του συνόλου των εξαγωγών», προσθέτει.

Σε παρόμοιο συμπέρασμα καταλήγει και η Μιράντα Ξαφά, Senior Scholar, Centre for International Governance Innovation (CIGI), πρώην μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου του ΔΝΤ.

«Η εξαγγελία για τον αποκλεισμό του δολαρίου στις εμπορικές συναλλαγές της Τουρκίας με άλλες χώρες είναι απίθανο να εφαρμοστεί στην πράξη, και πάντως δεν θα λύσει τα προβλήματα της Τουρκίας ούτε θα "τιμωρήσει" την Αμερική. Οι πετρελαιοπαραγωγί χώρες, για παράδειγμα, τιμολογούν τις εξαγωγές τους αποκλειστικά σε δολάρια. Επίσης το μεγαλύτερο τμήμα των παγκόσμιων εμπορικών συναλλαγών τιμολογείται και πληρώνεται σε δολάρια. Οι εμπορικές συναλλαγές της

Τουρκίας είναι πολύ μικρές σε σχέση με τις παγκόσμιες εμπορικές συναλλαγές για να επηρεάσουν τη ζήτηση για δολάρια, ακόμη και αν ήταν εφικτό να αποκλείσει το δολάριο από τις εμπορικές συναλλαγές της», αναφέρει η κ. Ξαφά, σε δήλωσή της στο Sputnik.

*«Εξάλλου το πρόβλημα της Τουρκίας δεν είναι μόνο το μεγάλο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, αλλά και τα μεγάλα δάνεια σε συνάλλαγμα που έχουν συνάψει τουρκικές τράπεζες και επιχειρήσεις στο εξωτερικό και δυσκολεύονται να εξυπηρετήσουν λόγω της μεγάλης υποτίμησης της **τουρκικής λίρας**. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι όσο καθυστερεί η αναγκαία προσαρμογή μίας χώρας σε χαμηλότερα επίπεδα δανεισμού, τόσο μεγαλύτερο θα είναι το κόστος της προσαρμογής λόγω ύφεσης, πληθωρισμού, και ενδεχομένως αναδιάρθρωσης εξωτερικού χρέους. Οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Τουρκίας είναι πολύ υψηλές για να καλυφθούν από οποιαδήποτε άλλη χώρα. Η προσφυγή στο ΔΝΤ είναι μονόδρομος», προσθέτει.*

«Οριακά» οφέλη από μία τέτοια κίνηση βλέπει ο Αθανάσιος Βαμβακίδης, επικεφαλής επενδύσεων στις αγορές συναλλάγματος των G10 της Bank of America Merrill Lynch. Ο ίδιος υπενθυμίζει αφενός ότι δεν είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη καθώς το αμερικανικό δολάριο γίνεται δημοφιλές σε περιόδους αναταραχών και αφετέρου ότι «η τουρκική οικονομία έχει ήδη "δολαριοποιηθεί" σε κάποιον βαθμό».

Λύση περιορισμένης έκτασης, αν και όχι αδύνατη, θεωρεί το ενδεχόμενο αντικατάστασης του δολαρίου σε σημαντικές εμπορικές λειτουργίες, ο Παναγιώτης Πετράκης, καθηγητής του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του ΕΚΠΑ.

Παρότι στο άκουσμα για αντικατάσταση του δολαρίου, το μυαλό όλων πηγαίνει στο πετρέλαιο, «αυτό δεν είναι εύκολο να γίνει», σημειώνει ο κ. Πετράκης, προσθέτοντας όμως ότι θα ήταν πιο εύκολο να εφαρμοστεί σε άλλες εμπορικές δραστηριότητες διμερούς χαρακτήρα.

«Δε θα πάρει τη μορφή αντικατάστασης του δολαρίου από την τουρκική λίρα, αλλά ενδεχομένως στα πλαίσια των διμερών σχέσεων π.χ. Ρωσίας — Τουρκίας, θα μπορούσαν να γίνουν εξαγωγές της Τουρκίας στη Ρωσία και αντίστοιχα εισαγωγές από τη Ρωσία και με τον τρόπο αυτό να υπάρξει ένα ελεγχόμενο ισοζύγιο εμπορικών σχέσεων», αναφέρει.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ: [Καίνε και σκίζουν δολάρια στην Τουρκία μετά τις αμερικανικές κυρώσεις \(Βίντεο\)](#)

«Θα το δούμε και το βλέπουμε ήδη να γίνεται, σε έναν όμως περιορισμένο βαθμό», προσθέτει ο κ. Πετράκης. «Μπορεί σε βάθος χρόνου να έχουμε μία τέτοια

διαδικασία, αλλά δεν είναι εύκολο να συμβεί από τη μία στιγμή στην άλλη. Μπορεί μία κρίση να δημιουργεί τις προϋποθέσεις να ενεργοποιηθεί μία τέτοιου είδους διαδικασία, αλλά θέλει χρόνο για να μπορέσει να δημιουργηθεί ένα άλλο εμπορικό και χρηματοοικονομικό σύστημα. Δεν είναι εύκολο να γίνει μέσα σε μία ημέρα».

Ο φόβος για το ΔΝΤ

Την προσφυγή στο ΔΝΤ που προτείνει η κ. Ξαφά, θεωρεί ενδεδειγμένη και ο κ. Hardy, ο οποίος επισημαίνει ότι «η πολιτική ηγεσία της χώρας θα όφειλε να παραδεχθεί την ήττα της και να καταφύγει στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για βοήθεια». «Όμως, ο Ερντογάν δεν θα προχωρήσει σε αυτή την επιλογή καθώς τη βλέπει ως απώλεια κυριαρχίας», εκτιμά.

Κινδυνεύει η ελληνική οικονομία;

Δεδομένου λοιπόν ότι δύσκολα η Τουρκία θα προσφύγει στο ΔΝΤ, εύλογα τίθεται το ερώτημα κατά πόσον η εύθραυστη ελληνική οικονομία κινδυνεύει από τις τουρκικές αναταράξεις.

«Η αδύναμη λίρα θα μπορούσε να αποτελέσει πρόβλημα για τον ελληνικό τουρισμό, καθώς η Τουρκία γίνεται ένας πολύ φτηνότερος προορισμός. Η παγκόσμια κίνηση risk-off θα μπορούσε να είναι αρνητική για ελληνικά περιουσιακά στοιχεία, ωστόσο δεν αναμένω η διάχυση να είναι παρατεταμένη», επισημαίνει ο κ. Βαμβακίδης.

Τρεις τομείς επιπτώσεων από την τουρκική κρίση βλέπει για την Ελλάδα ο κ. Πετράκης:

- 1.** Η τουρκική οικονομία γίνεται ανταγωνιστικότερη της Ελλάδας, ιδίως στον τουριστικό.
 - 2.** Η πίεση που η κρίση ασκεί στο κόστος πιθανού δημόσιου δανεισμού (σ.σ. της Ελλάδας) δεδομένου ότι τα επιτόκια ανεβαίνουν.
 - 3.** Πλήττονται ελληνικές επιχειρήσεις, κατά κύριο λόγο μεσαίες, μεγάλες και υγιείς, οι οποίες εγκλωβίζονται στην τουρκική οικονομία και αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη χρηματοδότησή τους και εν γένει στη λειτουργία τους».
- Εξηγώντας τα προβλήματα για τις ελληνικές επιχειρήσεις, ο κ. Πετράκης διευκρινίζει ότι είναι αρκετές αυτές οι επιχειρήσεις που δυσκολεύονται δεδομένου ότι «ενδεχομένως είχαν χρέη σε δολάρια και άρα αντιμετωπίζουν πρόβλημα εξυπηρέτησης των χρεών και επίσης δεν μπορούν να επιστρέψουν κεφάλαια στην Ελλάδα».

Επιμόλυνση υπάρχει, λοιπόν, και οι επιδράσεις είναι αξιόλογες, εκτιμά ο καθηγητής, προσθέτοντας όμως ότι δε βρισκόμαστε σε σημείο να προκληθεί κρίση όπως αυτή του 2010 στην Ελλάδα ή του 2008 στην παγκόσμια οικονομία.

Το «φάρμακο» που ο Ερντογάν αρνείται και η κατάσταση στη διεθνή οικονομία

Επιχειρώντας να εκτιμήσει την εξέλιξη της κατάστασης στην τουρκική οικονομία, ο κ. Βαμβακίδης δηλώνει ότι «θα μπορούσε να επιδεινωθεί έως ότου η κεντρική τράπεζα αυξήσει σημαντικά τα επιτόκια. Ακόμη και σ' αυτήν την περίπτωση, ελλοχεύει ο κίνδυνος η επίδραση από την αύξηση των επιτοκίων να είναι προσωρινή εφόσον συνεχίζεται η ένταση μεταξύ Ερντογάν και Τραμπ».

Το ίδιο «φάρμακο», αύξησης των επιτοκίων, θεωρεί ενδεδειγμένο και ο κ. Hardy. «Η λίστα των επιλογών δεν είναι ελκυστική και ο πρόεδρος Ερντογάν έχει μιλήσει εναντίον της πιο αποτελεσματικής επιλογής, που θα ήταν η δραστική αύξηση των επιτοκίων», επισημαίνει.

Ο ίδιος παρατηρούσε το πρωί της Δευτέρας ότι οι αναταράξεις μεταδόθηκαν γρήγορα σε ολόκληρο τον κόσμο. «Η μετάδοση από την κατάσταση της τουρκικής λίρας εξαπλώνεται στα περιουσιακά στοιχεία και σε όλον τον κόσμο, την ίδια στιγμή που ένας υψηλότερος από το αναμενόμενο αμερικανικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (υψηλότερος από την περίοδο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης) που διαμορφώθηκε στο 2,4% σε ετήσια βάση, δεν μπόρεσε να συγκρατήσει το απότομο ράλι των αμερικανικών κρατικών ομολόγων», υπογράμμισε ο κ. Hardy.

Μιλώντας για την κατάσταση στις αγορές συναλλάγματος των 10 ισχυρότερων οικονομιών, εκτιμά ότι αμερικανικό δολάριο, ελβετικό φράγκο και ιαπωνικό γεν θα παραμείνουν ισχυρά, ενώ το ευρώ θα υποστεί συνέπειες, παρά την ενισχυμένη ρευστότητα, γεγονός που αποδίδει στην «έκθεση των ευρωπαϊκών τραπεζών σε τουρκικό χρέος».